

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3To/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323010006
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Halkociová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8323010006.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Moniky Halkociovej a sudcov JUDr. Mariána Sninského a JUDr. Lucie Bašistovej na neverejnom zasadnutí konanom dňa 24.08.2023, v trestnej veci proti obvinenému A. B. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zákona, o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Humenné sp. zn. 2T/2/2023 zo dňa 22.03.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku z a m i e t a sťažnosť okresného prokurátora.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. poriadku obžalobu prokuratorky Okresnej prokuratúry Humenné zo dňa 02.01.2023, sp. zn. Pv 164/21/7702-31, podanú na Okresnom súde Humenné dňa 03.01.2023, odmietol a vrátil vec prokurátorovi do prípravného konania.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote sťažnosť prokuratorka okresnej prokuratúry, v ktorej namietala, že dôvody uvedené v napadnutom uznesení nie sú relevantnými dôvodmi pre postup podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. poriadku, pretože práva obvineného v prípravnom konaní vedenom v režime proti ušlému vykonával súdom ustanovený obhajca C. C. D., ktorý bol obvinenému ustanovený opatrením sudcu pre prípravné konanie sp. zn. 17Tp/62/2022 zo dňa 31.08.2022 a to práve z dôvodu podľa § 37 ods. 1 písm. e/ Tr. poriadku. Je podľa názoru prokuratorky nelogické a neštandardné, aby sa sudca pre prípravné konanie po preskúmaní vyšetrovacieho spisu stotožnil so žiadosťou vyšetrovateľa PZ o ustanovenie obhajcu a zákonný sudca po podaní obžaloby nerešpektujúc takýto postup, spochybnil zákonnosť a správnosť opatrenia sudcu pre prípravné konanie o splnení podmienok vedenia konania proti ušlému a to tým, že iniciatívne začne emailovú komunikáciu s obvineným. Podľa názoru prokuratorky po dobu od ustanovenia obhajcu až po podanie obžaloby (od 31.08.2022 do 02.01.2023) sa situácia žiadnym spôsobom nezmenila v tom zmysle, aby bol dôvod na zrušenie spomínaného opatrenia sudcu pre prípravné konanie o ustanovení obhajcu, teda že sa obvinený medzičasom vrátil na územie Slovenskej republiky. Posledná komunikácia obvineného s povereným príslušníkom PZ je zo dňa 23.02.2021, kedy okrem adresy svojho zamestnávateľa uviedol aj svoje výdavky a mesačný príjem. Prokuratorka mala za to, že takýto postup okresného súdu v konaní po podaní obžaloby narúša princíp právnej istoty, nakoľko vyvoláva pochybnosti o dôvodnosti rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie v podobe opatrenia o ustanovení obhajcu. Rovnako sa podľa názoru prokuratorky vymyká aplikačnej praxi, aby súd po podaní obžaloby v režime proti ušlému komunikoval s osobou obvineného prostredníctvom emailu. V tomto prípade nie je možné overiť, resp. overiť, či osoba komunikujúca prostredníctvom emailovej adresy bez elektronickej schránky je práve osoba obvineného A. B.. Hoci z Trestného poriadku nevyplýva povinnosť obvineného mať elektronicкую schránku, adresa na území Írska, ktorú obv. A. B. mal oznámiť súdu prostredníctvom emailu, nie je podporená žiadnou relevantnou správou medzinárodného policajného orgánu napr. Národnej ústredne INTERPOL alebo SIRENE, ktorá by svedčila o vierohodnosti tohto jeho tvrdenia. Obvinený mohol takýmto spôsobom uviesť akúkoľvek adresu na doručovanie písomností, prípadne akúkoľvek

adresu svojho pobytu v zahraničí, kde sa môže, avšak nemusí zdržiavať, prípadne preberať písomnosti a takýmto spôsobom môže zavádzať jednak orgány činné v trestnom konaní, ako aj súd. V tomto smere si nemožno nevšimnúť, že obvinený na území Írska nepracuje, už má piate ubytovanie a už rok je bezdomovec. Pracuje na vrátení sa do života a v priebehu dvoch - troch týždňov bude vedieť oznámiť adresu. Je teda zrejmé, že obvinený je na pohybe, mení miesto svojho pobytu, nemá stálu prácu, príjem, ani ubytovanie a preto je vysoko pravdepodobné, že by sa minulo účinku doručovanie poštou, prípadne ďalšie dožiadanie o právnu pomoc. K spôsobu samotného doručovania procesných písomností obvinenému okresný prokurátor poukázal na dlhoročnú prax so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, ako aj Írskou republikou, odkiaľ sa potvrdenia o doručení písomností nevracajú. Z uvedeného dôvodu bol preto v priebehu prípravného konania aj s ohľadom na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania úkon doručovania spojený s úkonom výsluchu obvineného a to formou dožiadania írskych justičných orgánov. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátorka navrhla, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Na základe podanej sťažnosti preskúmal krajský súd v zmysle ust. § 192 ods. 1 Tr. poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému prokurátorka podala sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzalo, a dospel k nasledovným záverom.

Z predloženého spisu plynie, že uznesením povereného príslušníka OO PZ Humenné zo dňa 26.02.2021 ČVS:ORP-57/HE-HE-2021 bolo začaté trestné stíhanie a zároveň bolo vznesené obvinenie obvinenému A. B. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zákona. Uvedené uznesenie nebolo obvinenému doposiaľ doručené, aj keď bývalá manželka obvineného uviedla v zápisnici o trestnom oznámení dňa 04.02.2021 adresu, kde sa mal obv. A. B. v tom čase zdržiavať. Okresná prokuratúra Humenné požiadala síce o právnu pomoc dňa 03.05.2021 príslušný orgán v Írsku o doručenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ako aj o výsluch obvineného a o zabezpečenie listinných dôkazov. Ústredný orgán pre vzájomnú pomoc v E. odpoveďou zo dňa 05.07.2022 oznámil Okresnej prokuratúre Humenné, že jej žiadosť nie je možné vybaviť požadovaným spôsobom, nakoľko otázky výživného nie sú v Írsku trestným činom, čo obmedzuje možnosť poskytnutia pomoci, pričom požiadal o dodatočné informácie, ktoré však okresná prokuratúra príslušnému orgánu v Írsku neoznámila a uložila vyšetrovateľovi vykonať vo veci konanie proti ušlému.

Podľa § 358 ods. 1 Tr. poriadku, konanie podľa ustanovení tohto dielu (konanie proti ušlému) možno vykonať proti tomu, kto sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

Konanie proti ušlému predstavuje osobitný spôsob konania, ktorý znamená podstatný odklon od všeobecných ustanovení o trestnom konaní a možno ho vykonať len proti tomu, kto sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine. Nie každá neprítomnosť obvineného má za následok začatie konania proti ušlému - musí ísť o úmyselnú, cielenú neprítomnosť obvineného s cieľom vyhnúť sa trestnému konaniu, čo v danom prípade aj podľa názoru krajského súdu nateraz splnené nebolo, keďže obvinený s vyšetrovateľom komunikoval emailom ako aj telefonicky. Napokon aj prokurátorka v dôvodoch sťažnosti uvádzala informácie z emailu, ktorý mal poslať obvinený vo veci konajúcejmu policajtovi.

Samotný pobyt obvineného v zahraničí sám o sebe nenapĺňa podmienku na začatie trestného stíhania proti ušlému. Existencia úmyslu páchatel'a vyhnúť sa trestnému stíhaniu je obligatónym predpokladom pre konanie proti ušlému, ktorý musí byť preukázaný. Záver o tom, že sa páchatel' zdržiava v cudzine s úmyslom vyhýbať sa trestnému stíhaniu, možno urobiť iba na základe konkrétnych zistení o jeho správaní v danom prípade (NS SR 2To/1/2007, NS ČR 4Tz/82/2002, nález ÚS SR III.ÚS 53/2023).

Konanie proti ušlému je osobitným spôsobom konania proti osobe, ktorú nemožno postaviť pred súd, pretože sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva. Ide o konanie, ktoré do značnej miery obmedzuje princípy spravodlivého procesu, ktoré sú uvedené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (a aj v § 2 ods.7 Tr. poriadku), podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Konanie proti ušlému by sa malo realizovať subsidiárne, t. j. malo by nastúpiť až vtedy, keď zlyhali iné prostriedky na zabezpečenie prítomnosti obvineného, teda až po vyčerpaní všetkých bežne dostupných prostriedkov smerujúcich k zabezpečeniu prítomnosti obvineného v trestnom konaní. Okrem práva obvineného na prerokovanie veci v jeho prítomnosti sú pri vykonávaní konania proti ušlému výrazne

obmedzené práva obvineného na spravodlivé súdne konanie podľa čl.6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a to právo obvineného na obhajobu, ktoré zahŕňa okrem práva nechať sa zastupovať obhajcom aj právo obhajovať sa sám.

Pokiaľ obvinený, ktorý sa zdržiava v členskom štáte Európskej únie - v Írsku oznámil orgánom činným v trestnom konaní adresu na doručovanie písomností aj keď prostredníctvom emailu, keďže ani orgány činné v trestnom konaní obvinenému neoznámili, aby adresu oznámil prostredníctvom pošty písomne, a orgány činné v trestnom konaní bez toho, aby sa pokúsili uznesenie o vznesení obvinenia obvinenému na ním uvedenú adresu doručiť, resp. nedoplnili informácie požadované justičným orgánom Írska, neboli ani podľa názoru krajského súdu splnené zákonné podmienky pre postup podľa § 358 ods.1 Tr. poriadku, teda pre začatie konania proti obvinenému ako proti ušlému.

Je pritom povinnosťou nielen súdu, ale rovnako tak aj orgánov činných v trestnom konaní v priebehu celého trestného stíhania skúmať, či dôvody konania proti ušlému stále existujú (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/16/2010, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2To/1/2007). Preto okresný súd postupoval správne, keď zisťoval pobyt obvineného v Írsku, pričom v tejto súvislosti dáva krajský súd do pozornosti sťažovateľky, že obvinený podľa poštu vrátenej medzinárodnej doručky prevzal uznesenie Okresného súdu Humenné sp. zn. 2T/2/2023 zo dňa 22.03.2023, teda sťažnosťou napadnutého a krajským súdom preskúmaného uznesenia osobne dňa 22.05.2023, a pošta túto doručku okresnému súdu podpísanú osobne obvineným riadne vrátila. Pošta vydáva zásielky len osobe uvedenej ako adresát zásielky, resp. osobe, ktorá je na to adresátom splnomocnená, preto sa krajský súd nestotožnil s argumentom prokurátorky, že nie je možné overiť, či adresát skutočne prevzal zásielku, resp. či obvinený súd nezavádzal, pretože pošta nemôže vydať zásielku inej osobe, než je obvinený a jeho totožnosť je povinná overiť. Už niekoľko rokov pritom pošta ponúka aj službu sledovanie zásielok, ktorou je možné rovnako tak overiť, či adresát zásielku prevzal, a to aj mimo Slovenskej republiky, prípadne je možné požiadať poštu o oznámenie, či a kedy adresát zásielku prevzal v prípade, ak sa nevráti doručka. Takýto postup pritom súdy pri doručovaní písomností aplikujú bežne, samozrejme v tom prípade si pošta účtuje poplatok v zmysle interného poriadku. K návrhu prokurátorky overiť adresu pobytu obvineného prostredníctvom Sirene resp. Interpolu krajský súd uvádza, že orgánom činným v trestnom konaní nič nebránilo v prípravnom konaní takto zisťovať pobyt obvineného, pričom takýto postup nevyužili.

K sťažnostnej námietke prokurátorky o právnej istote krajský súd uvádza, že podľa § 37 ods.1 písm. e) Tr. poriadku po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak ide o konanie proti ušlému. Podľa § 40 ods.1 Tr. poriadku, ak obvinený nemá obhajcu v prípade, v ktorom ho musí mať, určí sa mu lehota na zvolenie obhajcu. Ak v tejto lehote nebude obhajca zvolený, musí mu byť obhajca bez meškania ustanovený. Obhajcu ustanoví a ustanovenie obhajcu zruší sudca pre prípravné konanie. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku neplynie, že by snáď sudca pre prípravné konanie pri ustanovovaní obhajcu v prípadoch povinnej obhajoby mal skúmať, či sú splnené podmienky pre konanie proti ušlému, spravidla pri žiadosti o ustanovenie obhajcu nie je súdu predložený ani celý vyšetrovací spis. Obdobne sudca pre prípravné konanie neskúma ani, či sú dané dôvody väzby, ak ustanovuje obhajcu obvinenému, ktorý sa nachádza vo väzbe, nepreskúmava rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a podobne. Preto sa krajský súd nestotožňuje s názorom prokurátorky v časti dôvodov sťažnosti o právnej neistote.

Keďže sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom vyjadreným v uznesení okresného súdu, sťažnosť prokurátorky ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku zamietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté jednomyseľne.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.